

Asia: VN/19124/2025

Edunvalvontalainsäädännön ajantasaistamisen jatkohanke; työryhmän mietintö

Sosiaali- ja terveydenhuollon asioiden hoitamiseen liittyvän edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutetun tehtävän tallentaminen holhousasioiden rekisteriin

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

-

Edunvalvontavaltuutetun esteellisyysperusteiden väljentäminen

Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

Kiinteistönvälitysalan Keskusliitto ry (KVKL) kannattaa työryhmän ehdotusta edunvalvontavaltuutetun esteellisyysperusteiden väljentämisestä. Toisaalta KVKL kannattaa kuitenkin myös esteellisyyssääntelyn väljentämistä vielä työryhmän ehdotusta laajemmin. Esteellisyyssääntelyn perusolettamaa olisi syytä arvioida uudelleen erityisesti, kun huomioidaan mietinnössäkkin tunnistettu riski epäselvistä valtakirjamääräyksistä (s. 51).

Nyt ehdotetun muutoksen myötä korostuu entisestään kohteen myyntiä tai vuokrausta hoitavien välittäjien osaaminen ja ammattitaito tunnistaa tilanteet, joissa edunvalvontavaltakirjan sisältö, kuten valtuutuksen laajuus tai mahdollinen esteellisyys, edellyttää asian tarkempaa selvittämistä. Korostamme lisäksi mietinnössä todetun mukaisesti ohjeistuksen ja tiedottamisen merkitystä asian ymmärtämisessä.

Jo nykyisellään epäselvät valtakirjamääräykset aiheuttavat merkittäviä käytännön haasteita kiinteistön- ja vuokrahuoneiston välityksessä sekä pitkittävät ja monimutkaistavat prosesseja tarpeettomasti. Mikäli valtuuttaja haluaisi väljentää esteellisyysperusteita, edellyttäisi tämä aina erillisiä valtakirjamääräyksiä. Tämä olisi omiaan lisäämään valtakirjoihin yksityiskohtaisia erityismääräyksiä ja samalla kasvattamaan epäselvien, tulkinnanvaraisten tai puutteellisten kirjausten määrää. Käytännössä tämä lisäisi tilanteita, joissa valtuutetun oikeudesta toimia asiassa ei

voida varmistua ilman lisäselvityksiä tai joissa epäselvän määräyksen vuoksi jouduttaisiin hakemaan edunvalvojan määräämistä kyseistä oikeustointia varten.

KVKL katsoo, että sääntelyn lähtökohtaa tulisi arvioida päinvastaisesta näkökulmasta ja toteuttaa esimerkiksi Digi- ja väestötietoviraston lausumassaan 18.5.2026 esittämällä tavalla. Käytännön kannalta huomattavasti selkeämpää olisi, että lain mukaiset esteellisyysperusteet olisivat suppeampia ja valtuuttaja voisi halutessaan valtakirjassa antaa esteellisyyttä koskevia laajempia määräyksiä. Tällainen sääntelyratkaisu vähentäisi tarvetta yksityiskohtaisille valtakirjan lisämääräyksille vähentäen samalla epäselvien valtakirjamääräysten riskiä ja näistä seuraavia käytännön tulkintaongelmia. Samalla se korostaisi valtuuttajan itsemääräämisoikeutta.

Yhteenvedona toteamme: Työryhmä ehdottaa, että lain mukaiset esteellisyysperusteet pysyisivät ennallaan, mutta lain muutoksella mahdollistettaisiin esteellisyysperusteista poikkeaminen valtakirjan määräyksellä pykälässä mainittuja muutamia ehdottomia esteellisyytilanteita lukuun ottamatta. KVKL katsoo, että sääntelyn lähtökohtaa tulisi arvioida päinvastaisesta näkökulmasta. Epäselvien valtakirjamääräysten riskin vähentämiseksi lain mukaisten esteellisyysperusteiden tulisi olla nykyistä suppeammat ja valtuuttaja voisi halutessaan valtakirjassa laajentaa esteellisyysperusteita.

Pääasialliset vaikutukset (mietinnön luku 4.2)

Onko teillä täydennettävää ehdotuksen vaikutusarviointeihin, esim. oman organisaationne kannalta?

-

Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset (mietinnön luku 5.1)

Näkemyksenne luvussa 5.1 esitetystä, erityisesti työryhmän pohtimista malleista siihen, miten laillisen edustajan tiedonsaantioikeutta voitaisiin harkita laajennettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön alaan kuuluvassa lainsäädännössä (luku 5.1.3)?

-

Muuta

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen, esimerkiksi jaksoon 2.3 (eräät perinnöstä luopumista koskevat tilanteet)?

-

